

- Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – К.,1998. – С. 83-88.
2. Стельмахович М. Етнопедагогічні основи методики української мови / Мирослав Стельмахович // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 5–6. – С. 19–23.
3. Федоренко В. Методичні рекомендації щодо вивчення української (рідної) мови у 2006-2007 навчальному році / В. Федоренко, Л. Скуратівський // Дивослово. – 2006. – № 8. – С. 29-40.
4. Шляхова В.В. Українознавчі засади мовної освіти: Монографія / В.В. Шляхова. – Черкаси, 2010. – 197 с.

Fomenko L.M.
postgraduate student
of Creative Pedagogy and Intellectual Property Chair
of the Ukrainian Engineering Pedagogical Academy
Kharkiv, Ukraine

MODERN ASPECTS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS

Фоменко Л.М.
аспірантка кафедри креативної педагогіки та інтелектуальної власності
Української інженерно-педагогічної академії
м. Харків, Україна

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

The article deals with topical issues of future computer science teachers' professional training. The main competencies, which should be acquired by a computer science teacher according to the new state standard, are described. The importance of development the cognitive activity of future computer science teachers as the necessary condition for the efficiency of their professional training is emphasized.

Key words: future computer science teachers, professional training, cognitive activity, development.

У статті розглянуто актуальні питання професійної підготовки майбутніх учителів інформатики. Схарактеризовано основні компетентності, яких повинен набути вчитель інформатики за новим державним стандартом. Наголошено на важливості розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики як необхідної умови ефективності їх професійної підготовки.

Ключові слова: майбутні вчителі інформатики, професійна підготовка, пізнавальна активність, розвиток.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, процеси інформатизації та глобалізації практично усіх сфер людської діяльності, прийняття законів «Про освіту», «Про вищу освіту» вимагають від сучасної системи педагогічної освіти

переосмислення завдань і змісту професійної підготовки майбутнього вчителя інформатики, якому відводиться ключова роль у забезпеченні якості інформатичної освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Значення інформатики як навчальної дисципліни в умовах переходу від індустріального до інформаційного суспільства важко переоцінити, оскільки діяльність людей і організацій залежить від поінформованості та здатності використовувати наявну інформацію; постійно зростають, вдосконалюються й з'являються нові засоби роботи з інформацією; сучасне виробництво й усі сфери життєдіяльності потребують інформаційного обслуговування, переробки значних обсягів інформації.

У зв'язку з цим особливої актуальності набувають питання професійної підготовки майбутніх учителів інформатики, здатних провадити ефективну професійно-педагогічну діяльність, орієнтуватися у швидкоплинному інформаційному просторі, керувати власним розвитком, проявляти активність, самостійність, творчо застосовувати отримані знання й передавати їх дітям.

Як зазначає А. Харківська, відмінними якостями сучасного фахівця повинні бути високий професіоналізм; свобода в діях у поєднанні з відповідальністю за прийняті рішення; прагнення до самовираження та орієнтація на роботу «в команді»; елементарні менеджерські навички, пов'язані з умінням вибудовувати міжособистісні стосунки; усвідомлення потреби в постійному професійному зростанні, а, отже, поповненні своїх знань, їх розширенні та поглибленні [3, с. 146].

Питанням професійної підготовки майбутніх учителів інформатики приділяється значна увага у вітчизняних науково-педагогічних дослідженнях, зокрема, формуванню професійної (Г. Монастирна, К. Осадча, Я. Сікора, В. Шовкун), науково-пізнавальної (Ж. Кожухар), інформатичних (М. Рафальська), предметних (К. Колос) компетентностей, медіакомпетентності (І. Наумук); організації навчальної (Ю. Горошко, В. Єфименко, Н. Кириленко, К. Колос, В. Олексюк, Т. Отрошко, О. Спірін, Г. Стеценко, В. Франчук) та самостійної діяльності (С. Переяславська, М. Умрик); окремим аспектам професійної підготовки (Л. Брескіна, М. Золочевська, Л. Кутепова, Н. Морзе, С. Овчаров, Т. Тихонова, О. Усата, Г. Шліхта) та ін.

У процесі професійної діяльності вчитель інформатики повинен забезпечувати формування в учнів навичок до життя й діяльності в інформаційному суспільстві, швидко орієнтуватися в умовах постійного оновлення й варіативності навчальних програм з інформатики, відстежувати та самостійно опановувати нові цифрові пристрої й програмне забезпечення, розробляти навчальні матеріали з використанням нових інформаційних технологій, допомагати колегам щодо впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів та ін. [4, с.44].

Відповідно до стандарту вищої освіти України щодо підготовки вчителів інформатики на першому (бакалаврському) рівні освіти, до основних цілей навчання належить формування професійних компетентностей майбутніх учителів інформатики основної (базової) середньої школи. Перелік компетентностей випускника – майбутнього вчителя інформатики – включає інтегральну, загальні та предметні (спеціальні фахові) компетентності.

Інтегральна компетентність характеризує здатність учителя розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти на основі застосування теорій та методів освітніх наук та інформатики.

До загальних компетентностей належать знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність діяти на засадах етичних міркувань, соціально відповідально та свідомо; здатність працювати в команді; здатність працювати з інформацією; здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях; здатність грамотно володіти державною мовою як усно, так і письмово, та використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності; здатність адаптуватися та діяти в новій ситуації.

Предметні компетентності майбутнього вчителя інформатики передбачають, що випускник здатний формувати в учнів предметні компетентності; застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання; здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з інформатики; організовувати позакласну й позашкільну роботу з інформатики в основній школі; використовувати систематизовані теоретичні та практичні знання наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів інформатики при вирішенні професійних завдань; розв'язувати типові задачі з інформатики; проводити дослідження; забезпечувати здоров'язбереження учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності; формувати уміння безпечної діяльності школярів у комп'ютерній мережі; здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення школярів [2].

Варто відзначити, що для провадження ефективної професійно-педагогічної діяльності вчителю інформатики небібно навчатися все життя, засвоювати передовий педагогічний досвід з метою виявлення нових тенденцій в освіті, інноваційних методик і технологій для поліпшення й інтенсифікації процесу навчання, опрацьовувати матеріали нарад, семінарів, конференцій тощо. Окреслене вимагає розвитку таких якостей особистості, які сприятимуть самоосвіті, професійному зростанню, конкурентоспроможності майбутнього вчителя.

Особливе місце серед таких якостей посідає пізнавальна активність особистості, яку ми розуміємо як якість особистості, що виявляється у її ставленні до пізнавальної діяльності, готовності й прагненні до самостійного її здійснення, розвивається упродовж життя та є якісною характеристикою пізнавальної діяльності особистості.

Погоджуємося з думкою Т. Гладюк, що результативність діяльності вищої педагогічної школи залежить саме від забезпечення в освітньому процесі розвитку пізнавальної активності студентів [1, с. 75]. Це сприятиме активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів інформатики під час здобуття освіти у ВНЗ; прагненню до творчого саморозвитку; швидкому реагуванню на зміни, що відбуваються в освіті під впливом інформаційних процесів, та в інформатиці, під впливом бурхливого розвитку цифрових технологій; самовдосконаленню й навчанню впродовж життя.

Таким чином, в умовах реформування освіти існує нагальна потреба в удосконаленні професійної підготовки майбутніх учителів інформатики, метою якої стає всебічний розвиток особистості майбутнього професіонала, здатного до здійснення ефективної професійно-педагогічної діяльності й навчання впродовж усього життя. Необхідною умовою досягнення цієї мети виступає розвиток пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики в освітньому процесі ВНЗ.

Література:

1. Гладюк Т.В. Розвиток пізнавальної активності майбутніх учителів початкової школи в процесі вивчення природничих дисциплін / Т.В. Гладюк // Збірник наукових

праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2009. – № 2. – С. 75–80.

2. Стандарт вищої освіти України: 014.09 Середня освіта (інформатика) [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoi-osviti.html>

3. Харківська А.А. Life long learning – сучасні проблеми та шляхи їх вирішення / А.А. Харківська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. дизайну і мистец. – Х. : Вид-во ХПІ, 2008. – № 9. – С. 145–151.

4. Шовкун В.В. Формування професійної компетентності майбутніх учителів у квазіпрофесійній діяльності: дис. ... канд.пед.наук: 13.00.04 / Шовкун Віталій Віталійович. – Херсон, 2016. – 247 с.

Tetyana Opalyuk

Ph.D. in Pedagogic Sciences

Assistant lecturer

in the Department of Social Pedagogy and Social Work

Kamyans-Podilsky Ivan Ohienko National University

THE STRUCTURE OF THE SOCIAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHER: THE DIDACTICAL ASPECTS

Опалюк Тетяна Леонідівна

кандидат педагогічних наук

асистент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Кам'янець-Подільський національний університет

імені Івана Огієнка

Україна

СТРУКТУРА СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Highly-qualified and well-rounded teachers, whose level of knowledge should ensure the social and professional needs of modern society play a special part in the formation of Ukraine as an independent state and its national rebirth.

The scientific work that is proposed is devoted to the analysis of the structure of the social competence of future teachers as a didactic phenomenon. The scientific significance of the article is in the fact that the author offers her own definition of the essential understanding of the structure of the social competence of the future teacher as a set of 5 components: motivational and socialized, value-orientational, social and content-related, subjective and comprehensive, social and analytical.

Keywords: "competence", "social competence", "future teacher", "didactics", "structure", "learning process", "specialist", "higher school".

Особливе місце в становленні України як самостійної держави, її національного відродження, займають висококомпетентні й усебічно розвинені педагоги, рівень